

Fórum / The Forum

Interpretace některých historických událostí v díle Jozefa Sunegy

Josef Unger

Ústav antropologie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity, Viničná 5, 603 00 Brno

INTERPRETATION OF SOME HISTORICAL EVENTS IN THE WORK OF JOZEF SUNEGA

ABSTRACT In the letters of Jozeph Sunega (from 1989) is documented several idiosyncratic interpretations of historical events. He dealt with the way of Markoman's fight against the Romans, including the death of Emperor Marcus Aurelius and effect of mission by Constantine (Cyril) and Methodius. We can pay silent tribute to him with a smile.

KEY WORDS archaeology; history; Markoman's wars; mission of Constantine (Cyril) and Methodius

ABSTRAKT V dopisech Jozefa Sunegy (z roku 1989) je dokumentována zvláštní interpretace historických událostí. Zabývá se střety Markomanů s Římany, smrtí císaře Marka Aurelia a misí Konstantina (Cyrila) a Metoděje. Tomuto svéráznému badateli můžeme věnovat s úsměvem tichou vzpomínku.

KLÍČOVÁ SLOVA archeologie; historie; markomanské války; misie Konstantina (Cyrila) a Metoděje

Během roku 1989 přicházel na adresu Archeologického ústavu ČSAV v Brně asi tak jednou za měsíc dopis z Bratislavy, o jehož vyřízení byl mezi pracovníky veliký zájem, takže autorovi tohoto příspěvku se podařilo získat jen část této korespondence¹. Dopisy, často doplněné kresbou, psal ve slovenštině, čitelně rukou Jozef Sunega z Bratislavy-Dúbravky. Pro charakteristiku autora je možno uvést text ze záhlaví dopisu z 19. 3. 1989:² „Hľa píšem všetky věci znova. Hľa robím všetky věci nové??? O písme – o našich vysokých školách.“ Sám se pokládal za potomka královské rodiny Sunegovcov a jeho předkem měl být solný král Sunega vládnoucí v Kolárovcích na Hrádku, kde vyráběl sůl ze slané vody z Veličky. Na svém královském hradě v Žilíně ubytoval také misii Cyrila a Me-

toděje. Je tam i Metodějův hrob a místo narození Přemysla Oráče, manžela Libuše. Král Sunega provdal svoji dceru Danišu Sunegovou někdy v letech 916–920 za Maďara, ale o rok později ji Maďari zavraždili.³

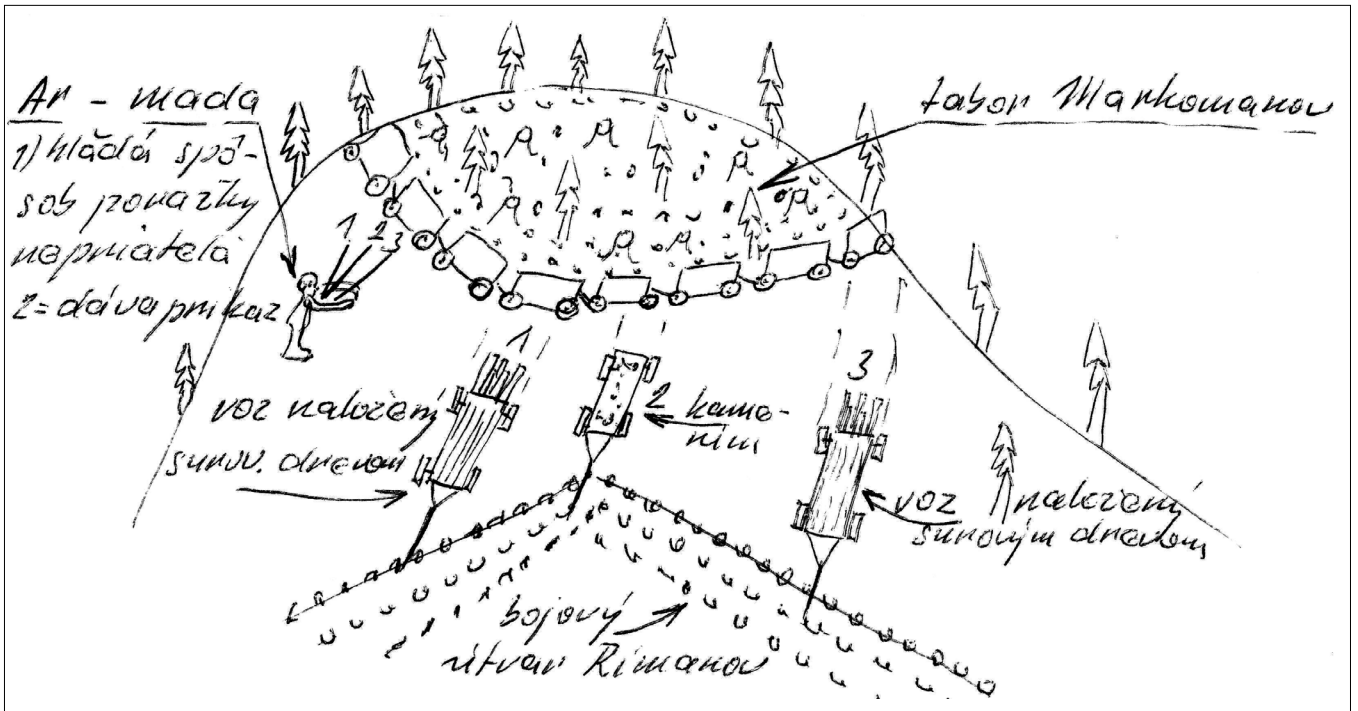
Jozef Sunega se vyjadřoval k astronomii, meziplanetárním letům, geografii i politice. Dříve než přistoupíme k prezentaci vybraných příkladů z historie, je možno se zastavit u Olomouce, kde prý bývala Vysoká vojvodská škola situovaná do budovy dnešní věznice, vedle níž byly asi tři až čtyři budovy ubytoven. Tato univerzita vyslala v 8. století př. n. l. za Nabukadnezara vojvodu do Babylonu. Dnešní Univerzita Karlova pochází z Plzně (Bory) a dodávala vojenské velitele do války s Nabukadnezarem. Správně se však jednalo o univerzitu Karla Sunegy, která je o mnoho starší. Vysoká vojvodská škola byla také v Žilíně, ale některé třídy se nacházely v Bôriku i Kolárovcích na Hrádku.⁴

1 Č. j. Archeologického ústavu ČSAV Brno 610/89 z 19. 3. 1989-1/12-20/12; 1170/89 z 21. 9. 1989-1/19-8/19 a bez č. j. z 16. 11. 1989-1/17-8/17. Uloženo v archivu autora tohoto příspěvku. Adresa J. Sunegy je známa, ale v tomto příspěvku se neuvádí

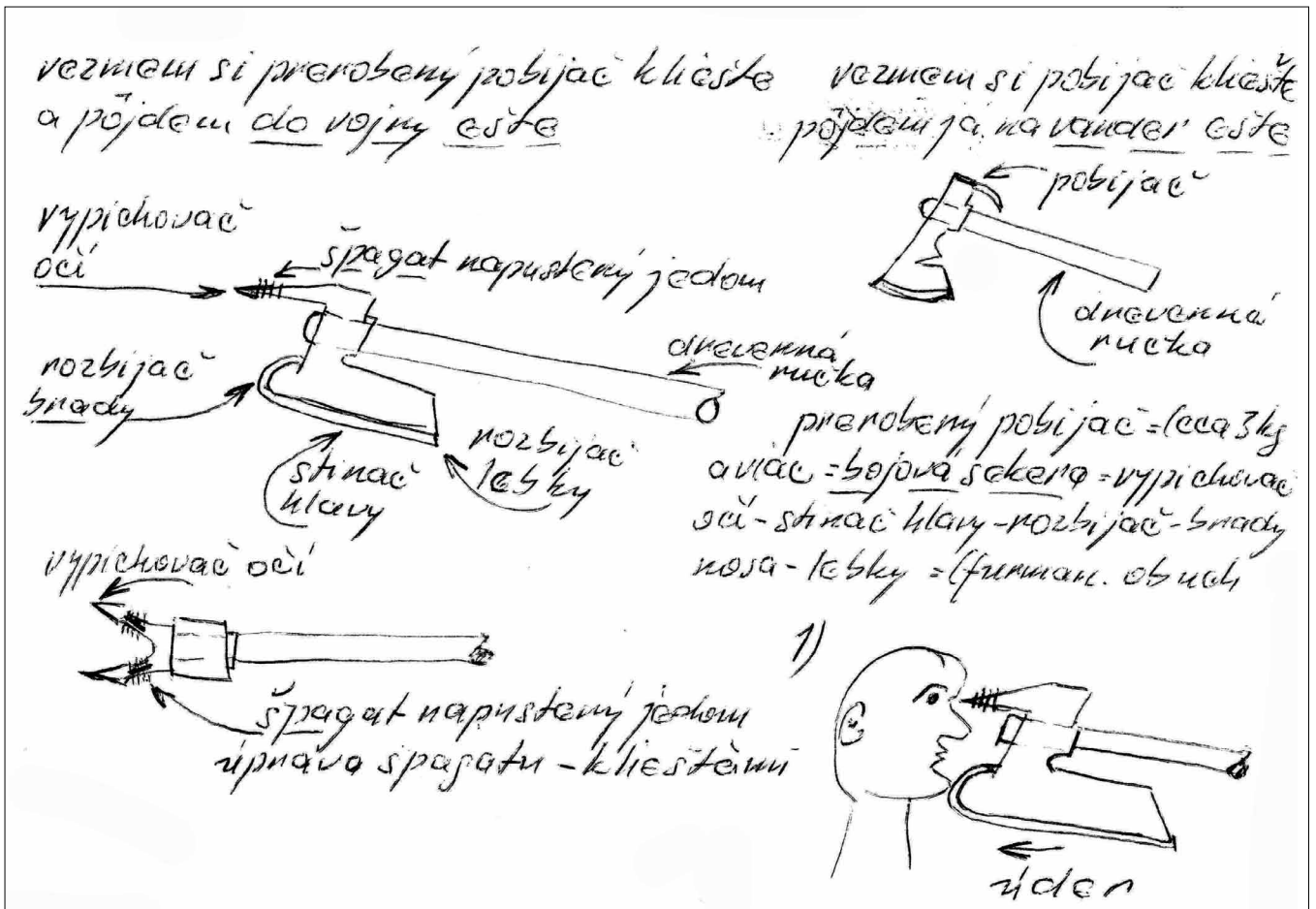
2 Č. j. 610/89-1/12.

3 Č. j. 1170/89-5/19.

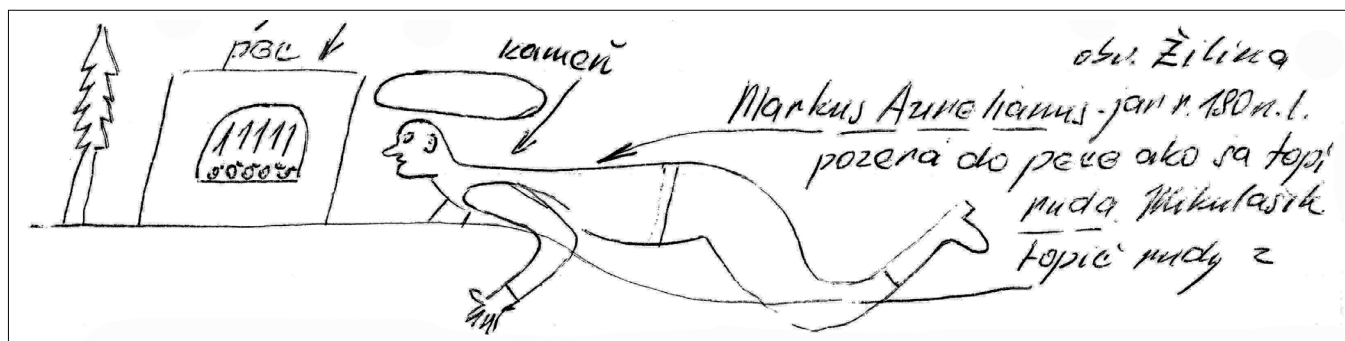
4 Č. j. 610/89-11/12 a 12/12.

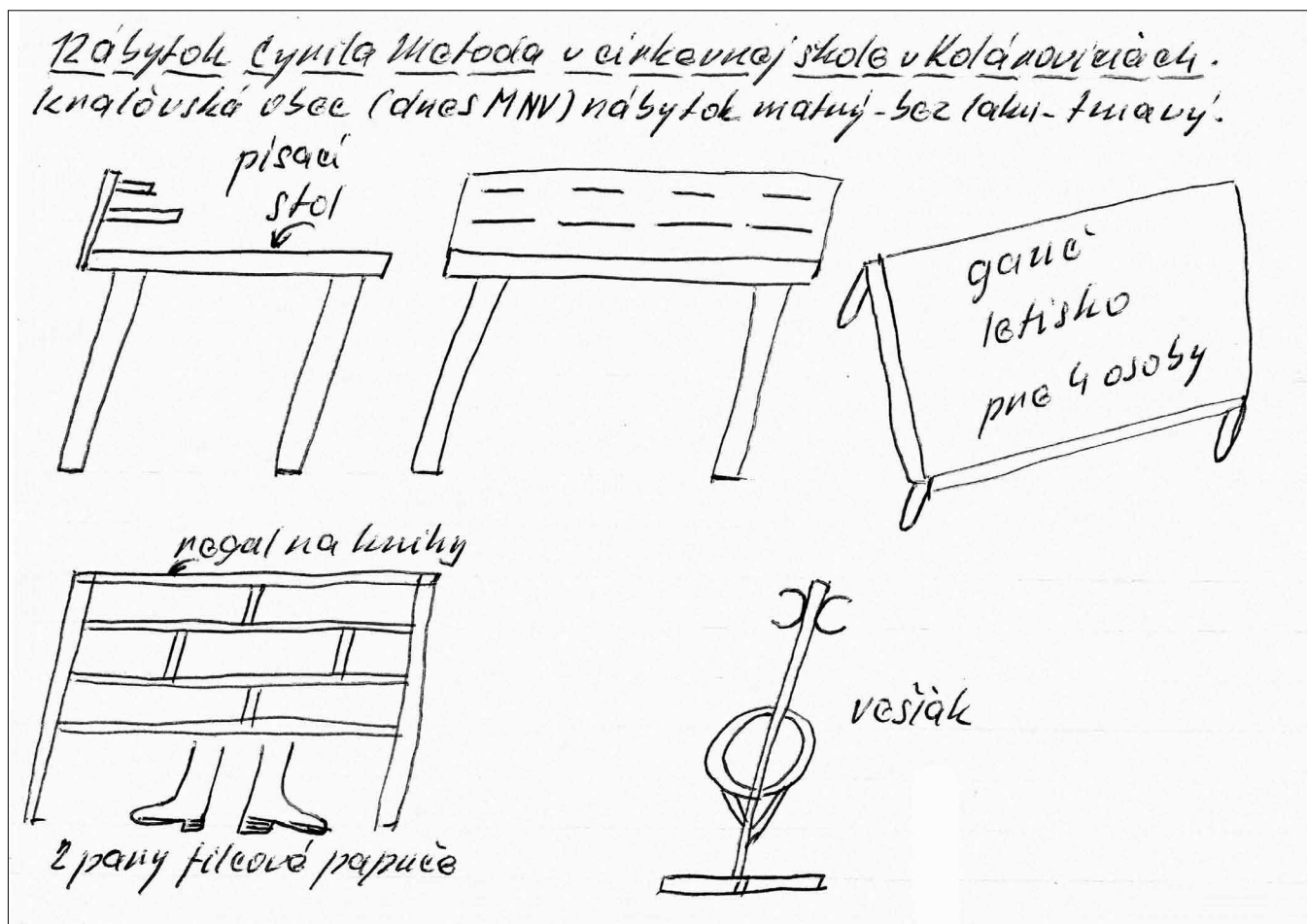
Obr. 1. Bitva Markomanů s Římany.

Obr. 2. Užítí „prerobeného pobijača“.

Obr. 3. Smrt císaře Marka Aurelia.

Obr. 4. Výbava ložnice arcibiskupa Metoděje.

Markomanské války, známé z historických pramenů a osvětlované i archeologií (Droberjar 2002, 168–170), se staly tématem dvoustránkové interpretace Jozefa Sunegy.⁵ Především se zabýval vítězným bojem Markomanů, kteří ze svého tábora na kopci, na pokyn svého velitele Ar-mady spustili vozy naložené syrovým dřevem a kamením na bojový útvar Římanů a tak zvítězili (obr. 1).

Jako velmi účinnou zbraň používali Markomani upravenou

sekeru, o níž lze tvrdit: „Vezmem si prerobený pobijač kleš- te a pôjdem do války ešte.“ Tato zbraň umožňovala vypíchnout oči, rozbít bradu, setnout hlavu, rozbít lebku a přitom byl vypichovač očí ještě napuštěn jedem. Boj sestával ze čtyř úderů, při nichž prvním úderem bylo možno vypíchnout oči, otrávit nepřítele, zlomit mu nos a rozseknout bradu. Druhým úderem byla rozbíjena lebka, třetím rozpáráno břicho a čtvrtým useknuta hlava, ruce a nohy. Jednalo se o zbraň specializované jednotky Markomanů (Čechů, Moravanů a Slováků), kteří porazili Římany (obr. 2).

5 Č. j. 610/89-16/12 a 17/12.

Smrt císaře Marka Aurelia nastala tak, že císař chtěl na jaře roku 180 vidět výrobu „prerobeného pobijača“ v Kolárovcich-Boldove, ale slévač (topič rudy) Mikulašík z osady Pláne mu hodil na hlavu kámen. Nedopustil tak zjetí výrobců těchto zbraní, které chtěl císař odvézt do Itálie. Markus Aurelius nezemřel tedy na mor, ale byl na mol – opilý medovinou (obr. 3).

Velmi důležitou kulturní a politickou událostí v 9. století byl příchod a působení misie vedené Konstantinem (Cyrilem) a Metodějem (Měřínský 2011). Neudivuje tedy, že i tomuto tématu se Jozef Sunega na několika místech věnoval.⁶ Kostel, který vysvětil arcibiskup Adalram Pribinovi v jeho sídelním městě NitRavě, je totožný s dnešním farním kostelem na „Valoch“ v Žilině. Byl přestaven z sunegovského vojvodského hradu a je v něm za oltářem pohřben i arcibiskup Metoděj. Metodějova církevní škola byla však v Kolárovcich. Ještě v letech 1934–1935 bylo zařízení školy zachováno a pečovala o ně učitelka Felcmanová (dnes Kotešová-Hliník), která od Cyrila a Metoděje měla dva sešity. Zařízení místnosti, v níž spával Metoděj, sestávalo z válendy pro čtyři osoby (letiska), regálu na knihy, pod nímž byly dva páry papučí, věšáku na obleky, psacího stolu, dvou svícňů a zvířecí kůže na zahřívání. Celé zařízení Jozef Sunega pečlivě nakreslil (obr. 4).

6 Č. j. 1170/89-3/19, 4/19, 8/19.

Co z uvedených ukázek vyplývá? Především to, že Jozef Sunega se zajímal o některé dějinné události a podle svých možností a představ je interpretoval, takže tomuto svéráznému „badateli“ můžeme s úsměvem věnovat tichou vzpomínku.

LITERATURA

- Droberjar, Eduard (2002): *Encyklopedie římské a germánské archeologie v Čechách a na Moravě*. Praha: Nakladatelství Libri.
Měřínský, Zdeněk (2011): *Morava na úsvitě dějin*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost.

AUTOR

Unger, Josef (11. 9. 1944), český archeolog a kulturní antropolog; profesor Ústavu antropologie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity. V oboru antropologie se habilitoval v roce 1999, profesorem antropologie byl jmenován v roce 2004. Přednáší antropologii pravěku a středověku, pohřební ritus, archeologii církevních památek na Moravě a ve Slezsku. Ve výzkumné práci se zabývá především sídly a životem šlechty ve středověku, archeologií církevních objektů, archeologickou antropologií a antropologií pohřebního ritu. Kontakt: Prof. PhDr. Josef Unger, CSc., Ústav antropologie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity, Vlnářská 5, 603 00 Brno, telefon: 549 497 806, e-mail: unger@sci.muni.cz.